

ALEJA SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Bežigrad predlaga na pobudo Izvršnega odbora MK SZDL Ljubljana v javno razpravo in v obravnavo občinski skupščini Ljubljana Bežigrad

OSNUTEK

družbenega dogovora o izgradnji, urejanju in vzdrževanju Aleje spominov in tovarištva.

Z NAMENOM, DA OHRANILJO SEDANJIM IN KASNEJŠIM RODOVOM ZGODOVINSKE DOKAZE POLPRETEKLE DOBE IN DA TRDI IN ZMAGOVITI BORBI POSTAVIJO TRAJEN SPOMENIK

sklepajo

Mestna konferenca SZDL Ljubljana,
Mestna konferenca ZKS Ljubljana,
Mestna konferenca ZSMS Ljubljana,
Mestni odbor ZZB NOV Ljubljana,
Mestni svet ZSS Ljubljana,
Občinske konference SZDL,
Občinske konference ZKS,
Občinske konference ZSMS,
Občinski svet ZSS in
Občinski odbori ZZB NOV ter
Skupščina mesta Ljubljana,
Skupščina občine Ljubljana Center,
Skupščina občine Ljubljana Bežigrad,
Skupščina občine Ljubljana Moste-Polje,
Skupščina občine Ljubljana Šiška,
Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik,
mestne interesne skupnosti (5).

DRUŽBENI DOGOVOR O GRADNJI, UREJANJU IN VZDRŽEVANJU ALEJE SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

1. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Izgradnja Aleje spominov in tovarištva (v nadaljnjem besedilu AST) kot spomenika revolucije in obeležja slavnih tradicij okupirane Ljubljane — mesta heroja, v boju zoper okupatorja je prvenstvena družbenopolitična naloga organiziranih socialističnih sil občin in mesta Ljubljane ter temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti na območju, ki ga je oklenila okupatorjeva žica.

Izhajajoč iz tega in dosedanje uresničitve projekta izgradnje AST se podpisniki družbenega dogovora zavezujejo, da bodo z združevanjem materialnih in drugih sredstev zagotovili nemoten potek izgradnje in ureditve AST

po izdelanem in odobrenem projektu ter vzdrževanje že izgrajenih odsekov.

Družbenopolitične organizacije v občinah in mestu Ljubljani skrbijo za neposredno uresničevanje tega družbenega dogovora in za sklenitev samoupravnih sporazumov na njegovi podlagi.

2. člen

Podpisniki družbenega dogovora se obvezujejo, da bodo skrbeli za uresničitev tega družbenega dogovora neposredno s tem, da bodo v okviru svoje redne dejavnosti zainteresirali čim širši krog organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih in krajevnih skupnosti ter drugih družbenih dejavnikov, ki bodo na podlagi samoupravnih sporazumov zagotovili v okviru občine predvidena sredstva za uresničitev programa o prevzemu posameznih dejavnosti iz tega programa.

Občine se zavezujejo, da bodo v prihodnjih petih letih zbrale skupaj 50.000.000 dinarjev sredstev, in sicer po naslednjih vsotah:

Ljubljana Bežigrad	8.410.000 din
Ljubljana Center	9.595.000 din
Ljubljana Moste-Polje	8.705.000 din
Ljubljana Šiška	12.575.000 din
Ljubljana Vič-Rudnik	10.715.000 din

Višina obveznosti posamezne občine je določena na podlagi upoštevanja števila prebivalcev ter višine narodnega dohodka, splošne in skupne porabe v letu 1975.

Občine se same dogovorijo o tem, kako bodo letno v obdobju petih let realizirale svojo obveznost in kako bodo posamično ali skupaj zagotovile, da bo letni dotok sredstev odražal 1/5 vseh sredstev, ki jih morajo zbrati v 5 letih. Same se tudi dogovorijo za način realizacije svojih obveznosti (samoupravni sporazum oziroma druge oblike, za katere se odločijo).

3. člen

Poleg sredstev, ki jih za uresničitev načrta AST podpisniki združujejo s tem družbenim dogovorom, bo del sredstev zagotovljen v okviru:

● namenskih daril in volil posameznikov, delovnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij, društev in krajevnih skupnosti;

● posamezne delovne organizacije in KS pa so že in bodo prevzele oskrbo in upravljanje posameznih obeležij AST;

● z delovnimi akcijami (mladinske delovne brigade, JLA in drugi);

● na druge načine.

4. člen

Za načrtno uresničevanje projekta AST skrbi odbor AST pri MK SZDL Ljubljana, v okviru katerega ustanovijo podpisniki družbenega dogovora posebno komisijo. Komisija se ustanavlja z namenom, da se bo družbeni dogovor čimbolj učinkovito uresničeval.

Komisijo sestavljajo delegati vseh podpisnikov. V komisijo delegira vsaka skupščina delegata, družbenopolitične organizacije mesta, Ljubljana enega (skupnega) delegata ter vse družbenopolitične organizacije iz vsake občine po enega delegata. Komisija šteje 12 članov, ki izmed sebe izvolijo predsednika.

Družbenopolitične organizacije se za skupne delegate dogovorijo v okviru občinskih in mestne konference SZDL.

5. člen

Komisija ima zlasti naslednje naloge:

● povezuje vse udeležence dogovora in po potrebi tudi udeležence samoupravnih sporazumov;

● daje odboru za izgradnjo AST predloge za oddajo posameznih objektov v oskrbo in upravljanje organizacijam združenega dela, samoupravnim interesnim in drugim skupnostim ter z njimi sklepa o tem samoupravnih sporazume oziroma pogodbe;

● skrbi, da z zakoni oziroma predpisi opredeljeni oziroma zadolženi družbeni subjekti izvršujejo svoje naloge v skladu s programom izgradnje AST in z določili tega družbenega dogovora;

● redno, najmanj pa dvakrat letno obvesti javnost o višini zbranih sredstev in način njihove uporabe.

Delegati v komisijo izvolijo pristojni organi podpisnikov družbenega dogovora za čas uresničitve tega družbenega dogovora. Sedež komisije je pri MK SZDL Ljubljana — pri odboru za izgradnjo AST.

Komisija lahko za posamezne dejavnosti, za urejanje zadev iz tega dogovora imenuje stalne in občasne delovne skupine. Komisija dela po poslovniku, ki ga sprejema v soglasju z odborom za izgradnjo AST pri mestni konferenci SZDL Ljubljana.

6. člen

Udeleženci, ki po tem družbenem dogovoru ali posebnem sporazumu prevzemajo določene obveznosti, odgovarjajo zanje moralno, politično in materialno.

II. KONČNE DOLOČBE

7. člen

Dokler ne bodo podpisani samoupravnih sporazumi oziroma dogovorjene druge oblike za realizacijo obveznosti iz tega dogovora se te obveznosti realizirajo v skladu z določili tega dogovora.

8. člen

Ta dogovor začne veljati z dnem, ko ga podpisajo vsi udeleženci.

OBRAZLOŽITEV

S prvim pohodom »Ob žici okupirane Ljubljane« je bila sprejeta ta ideja o trajni usposobitvi trase za prirejanje množičnih partizanskih in lahko atletskih prireditev navezanih na NOB v Ljubljani, vendar ideja ni bila realizirana. Leta 1961 so delovne organizacije obeležile traso nekdanje žice s 102 spominskimi kamnoma in šestimi spomeniki ob vpadnicah v mesto.

Leta 1968 je Skupščina mesta Ljubljana sprejela odlok o zaščiti trase, spomenikov in spominskih kamnov ob žici okupirane Ljubljane, vendar pa odlok ni bil dokončno izveden in upoštevan pri nadaljnji izgradnji in urbanizaciji mesta Ljubljana.

Ob 25-letnici osvoboditve leta 1970 je bila Ljubljana odlikovana z redom narodnega heroja kot prvo mesto v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji in prvo v zahodni Evropi.

Posebnost in enkratnost mesta heroja, ki je bilo 1170 dni kot koncentracijsko taborišče obdano z žico, je bilo žarišče odpora enega najmanjših narodov v Evropi. Njegovo herojsko vlogo v NOB so trije študentje arhitekture pri MK SZDL Ljubljana strnili v idejni projekt Aleje spominov in tovarštva. Realizacija idejnega projekta AST je zahtevala spremembo in dopolnitve odloka o sprejetju generalnega plana razvoja mesta Ljubljane za opredelitev Aleje spominov in tovarštva ter sprejetje odloka o zaščiti spominskih kamnov, spomenikov in trase AST, s katerim je bila dokončno zavarovana trasa, spomeniki in spominski kamni s pripadajočimi strogo zavarovanimi, nezazidljivimi površinami ob trasi.

Na osnovi teh odlokov, ki jih je sprejela Skupščina mesta Ljubljane maja 1975. leta, je bilo mogoče realno zasnovati predlog družbenega dogovora o izgradnji, urejanju in vzdrževanju Aleje spominov in tovarštva, ki je postala pomemben element generalnega urbanističnega plana mesta Ljubljane. Tako pomeni predlog družbenega dogovora realizacijo dolgoletnih prizadevanj, sama Aleja spominov in tovarštva pa primeren odraz herojstva, vikanega v naš vsakdan, ki dobi svoje obeležje ob vsakoletnem pohodu po poteh partizanske Ljubljane.

Z namenom, da se poudari obeležje herojstva mesta Ljubljane kot prve

ga mesta, odlikovanega z redom narodnega heroja v zahodni Evropi in z namenom, da se s sprehajalno potjo obdano z drevjem ter z rekreacijskimi površinami, ki so nanjo navezane, obogati in oplemeniti urbanistična in hortikultura podoba mesta, je bila ustanovljena delovna skupina, ki je pripravila idejni projekt Aleje spominov in tovarštva. Pri mesni konferenci socialistične zveze delovnega ljudstva je bil ustanovljen odbor za izgradnjo AST.

Do začetka leta 1974 je Ljubljanski urbanistični zavod v sodelovanju z odborom za izgradnjo AST in službe za urbanizem pri skupščini mesta Ljubljane izdelal končni projekt celotne trase z zavarovalnimi površinami, ki je bil na podlagi sklepa 9. seje izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljane 24. VI. 1974 javno razgrnjen v času od 16. julija do 30. septembra 1974 na vseh ljubljanskih občinah in krajevnih skupnostih, po katerih poteka trasa »AST«.

Po obdelavi pripomb in sprememb poteka trasa je Ljubljanski urbanistični zavod v sodelovanju z odborom za izgradnjo AST (ter strokovnimi službami Republiške skupnosti za ceste in službe za urbanizem mestne skupščine) izdelal dokončno vsklajeno traso aleje, kot sestavni element generalnega urbanističnega plana mesta Ljubljane.

Aleja spominov in tovarštva združuje element vzgoje in izobraževanja, elemente splošnega ljudskega odpora, rekreacije in pomeni edinstven način razvijanja revolucionarnih tradicij herojskega mesta.

Na potek trase aleje so dali soglasja Republiška skupnost za ceste, Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo, Ljubljanski urbanistični zavod in komunalno podjetje Rast, kar je razvidno iz gradiva.

PREDLOG IZVRŠNEGA SVETA

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Bežigrad podpira zamisel o gradnji, urejanju in vzdrževanju Aleje spominov in tovarštva ob žici okupirane Ljubljane.

Pri obravnavi besedila družbenega dogovora pa je bil izvršni svet mnenja, da kaže nekatera vprašanja, zlasti obveznosti določene opredeliti. To bo mogoče storiti v teku javne razprave. Ne glede na katere pomanjkljivosti v samem besedilu dogovora, je glede na vsesplošno utemeljenost predlagane gradnje mogoče in potrebno do sedaj pripravljeno besedilo dati v javno razpravo.

Osnovna finančna konstrukcija za izpeljavo gradnje predlaganega družbenega dogovora politično in zgodovinsko tako pomembnega objekta vključno s telesnokulturno, rekreacijsko in ljudsko obrambno funkcijo je namreč iz predloženega besedila jasna in zasluži vso podporo.

Osnovni namen javne razprave je

nedvomno mobilizirati delovne ljudi v TOZD, KS in SIS za vložitev vseh potrebnih naporov in prispevkov za izpeljavo predlagane gradnje. Istočasno pa bo tudi prilika, da se oblikujejo nekatere ustreznejše formulacije v besedilu dogovora. Tako je po mnenju izvršnega sveta lahko predvideni razdelilnik sredstev, ki odpade na občino le orientacija za neposredno prevzemanje obveznosti v TOZD, delovnih skupnosti, krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

Občina kot družbenopolitična skupnost in za njo občinska skupščina pa v skladu z našim sistemom ne more prevzeti nobenih materialnih obveznosti te vrste (2. člen dogovora). Zato predvideni udeleženci tudi ne morejo prevzemati materialnih obveznosti, dokler ne bodo sprejeti ustrezni samoupravni sporazumi (6. člen dogovora).

Zaradi vse tega izvršni svet skupščine občine Ljubljana Bežigrad ne daje besedila družbenega dogovora kot predlog, ampak kot osnutek v obravnavo.

x x x

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Bežigrad je na svoji 113. seji, dne 6. X. 1976, razpravljal o osnutku družbenega dogovora o izgradnji, urejanju in vzdrževanju Aleje spominov in tovarštva in sprejel

SKLEP

da predlaga, da v skladu s 153. členom statuta občine Ljubljana Bežigrad naj zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti družbenopolitični zbor

obravnavajo

osnutek družbenega dogovora o izgradnji, urejanju in vzdrževanju Aleje spominov in tovarštva in ga dajo v javno razpravo do 15. novembra 1976.

Pripombe iz javne razprave bo zbiral izvršni svet skupščine občine Ljubljana Bežigrad do konca javne razprave, do njih zavzel stališča in z njimi seznanil občinsko skupščino ob predložitvi besedila družbenega dogovora.

IZVRŠNI SVET